DM-01 · Bài 5

Nhìn lại: khi nào thì bạn nên lấy cách nghĩ này ra dùng

Lớp Tư duy thiết kế là gì, hiểu cho đúng trước khi dùng

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- giải thích được tư duy thiết kế (design thinking) cho một đồng nghiệp chưa biết gì về nó, trong khoảng ba phút, mà không kể tên nhịp nào.
- Nhận ra được ba dấu hiệu cho biết đề bài bạn đang cầm còn mờ, bằng những thứ thấy được trong một tuần làm việc.
- Viết lại được một yêu cầu đang giao cho bạn thành một câu có người dùng cuối và việc người đó không làm được.

1 · Năm bài của lớp này cùng trả lời một câu hỏi: đề bài bạn đang cầm đã đúng chưa

- Bài 1 kể cách nghĩ này ra đời thế nào.
- Từ bốn bài đó rút ra được một điều về chính cách nghĩ này: nó đáng bỏ công tới đâu không phụ thuộc vào việc bạn làm nó giỏi tới đâu...
- Bài 1 cho thấy cách nghĩ này ra đời vào lúc ngành làm sản phẩm mới đã rất giỏi phần làm cho đúng...
- Bài 2 cho thấy ba cách hiểu sai cùng một gốc: người ta giữ phần nhìn thấy được và bỏ phần không thấy được.
- Bài 3 nói rõ phần không nhìn thấy đó là gì.
- Bài 4 cho một cách đo xem đề bài còn mờ tới đâu.

2 · Ba dấu hiệu cho biết đề bài bạn đang cầm còn mờ, viết lại từ bài 3 và bài 4

- Ba dấu hiệu dưới đây không mới.
- Dấu hiệu thứ nhất: đề bài giao tới tay bạn đã có sẵn giải pháp nằm trong câu đề bài, và không ai còn nhớ nó từ đâu ra
- Dấu hiệu thứ hai: hỏi ba người trong cùng dự án một câu giống nhau thì nhận ba câu trả lời khác nhau, và không ai thấy có gì lạ
- Dấu hiệu thứ ba: sản phẩm đã đạt hết chỉ tiêu kỹ thuật, kiểm thử xong sạch, nhưng người dùng vẫn tự chế thêm, hoặc bỏ không dùng đúng tính năng bạn tốn nhiều công nhất

3 · Một việc nhỏ bạn làm được ngay tuần này, không cần ai cho phép

- Việc này mất khoảng bốn mươi phút, chia làm hai chặng, không cần họp, không cần ngân sách, không cần ai gật đầu.
- Chặng một, làm được sáng mai, mất mười phút
- Bên phải là chỗ cho bạn biết tình hình.
- Chặng hai, làm trong năm ngày kế tiếp, mất khoảng ba mươi phút cộng lại
- Cuối tuần, đặt ba câu trả lời cạnh nửa bên phải của trang sổ rồi đọc liền một lượt.
- Bài tập bốn mươi phút gồm hai chặng: một trang sổ chia đôi, rồi ba câu trả lời ghi nguyên văn. -->

4 · Lớp này đưa bạn tới đâu, và phần nào thuộc về các lớp sau của bộ môn

- Học xong năm bài, bạn có ba thứ dùng được ngay.
- Đem ba thứ đó về công ty thì làm được tới đâu là chuyện tuỳ việc của bạn, và lớp không thay bạn được chỗ này.
- Lớp này cũng cố ý để lại ba thứ.
- Phần cách làm từng nhịp sẽ nằm ở lớp tiếp theo của bộ môn này, tên là Các nhịp của tư duy thiết kế, làm từng nhịp ra sao, mã lớp DM-02.

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp cả năm bài

Bài	Bài đó xoay quanh chuyện gì	Câu hỏi bài đó giúp bạn trả lời	Việc bạn làm được sau bài đó
1	hoàn cảnh cách nghĩ này ra đời	vì sao cần thêm một cách nghĩ nữa	nhận ra lúc nhóm mình gặp đúng chỗ tắc đó
2	ba điều hay bị hiểu sai	vì sao làm đủ các bước vẫn không ra kết quả	nói lại cách nghĩ này mà người nghe không hiểu lệch
3	chỗ khác với cách nghĩ kỹ thuật	lúc nào nên mở rộng, lúc nào nên chốt lại	viết lại một câu đề bài không chứa chữ chỉ giải pháp

Bảng tổng hợp cả năm bài tiếp

Bài	Bài đó xoay quanh chuyện gì	Câu hỏi bài đó giúp bạn trả lời	Việc bạn làm được sau bài đó
4	loại bài toán nó hợp và loại nó làm hỏng việc	bài toán này có nên đem nó vào không	ba câu hỏi có hoặc không để xếp loại
5	lúc nào thì lấy nó ra dùng	làm sao biết đã tới lúc, và bắt đầu từ việc gì	ba dấu hiệu thấy được trong tuần làm việc, và một bài tập bốn mươi phút

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Học xong rồi đem đi soi đề bài của phòng khác, thay vì soi việc của mình**

  Cách tránh: trong ba tháng đầu chỉ dùng cách nghĩ này trên việc mình đang trực tiếp làm, và chỉ nói ra dưới dạng câu hỏi.

- **Dùng việc đề bài còn mờ làm lý do để hoãn**

  Cách tránh là đặt hạn cho chính việc nghi ngờ: hỏi lại đề bài là việc có ngày bắt đầu và ngày kết thúc, không phải một trạng thái ở mãi.

- **Chỉ lấy nó ra dùng khi có một dự án mới thật to**

  Cách tránh là chọn một việc đang chạy, nhỏ, ít rủi ro, làm thử trên đó trước.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- Năm 2012, hãng Microsoft đưa ra Windows 8.
- Nhưng người dùng máy tính để bàn, chỉ có chuột và bàn phím, phản ứng theo cách khác.
- Đây là dấu hiệu thứ ba hiện ra rõ: chỉ tiêu đo được đã đạt, mà người dùng thật vẫn tự lắp thêm một thứ nằm ngoài sản phẩm để làm được việc của mình.

Điều rút ra là: khi người dùng chịu bỏ công, có khi bỏ cả tiền, để lắp thêm thứ bù lại phần bạn đã bỏ đi, thì đó là lúc nên đi xem họ làm việc thế nào, đừng chờ họ quen dần.

Ca dưới đây xảy ra công khai, trên một sản phẩm rất nhiều người dùng, nên bạn tra lại được.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Viết ra giấy, không quá một trăm năm mươi từ, câu trả lời cho một người chưa biết gì hỏi rằng: tư duy thiết kế là cái gì, dùng vào lúc nào.
- [ ] Viết bằng chữ của bạn, không mở lại bài.
- [ ] Ngay dưới đó viết thêm hai dòng: một bài toán trong việc của bạn mà bạn sẽ dùng cách nghĩ này, kèm lý do; và một bài toán bạn sẽ không dùng, kèm lý do.

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/DM-01/bai-05.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập